

KÖNYVISMERTETÉS

KERTÉSZ ÁDÁM: **Tájökológia**

A 166 számozott oldalt tartalmazó tankönyv a Holnap Kiadó kiadásában 2003-ban jelent meg. A szerző geográfus, így a mű természetföldrajzi szemléletet tükröz.

A tankönyv első fejezete bemutatja a tájökológia tudományának kialakulását, pontosan értelmezi a biológiai ökológia, a geoökológia és a tájökológia kutatási tárgyát, valamint foglalkozik a táj és környezet fogalmak korszerű értelmezésével.

A második fejezet a tájról, mint ökoszisztémáról és annak térbeli alapegységeiről szól. Megismerkedünk a rendszerelemzés módszerével, majd a táj ökoszisztéma alrendszerekre bontásának elvi kérdéseivel. A fejezet legfontosabb része a táj ökoszisztémának és alrendszereinek meghatározásával foglalkozik. Áttekinti a táji ökoszisztémák térbeli megjelenését a különböző dimenziókban, beleértve a különböző dimenziókhoz tartozó tájökológiai területegységek nevezékatanának áttekintését is. A fejezet végén megismerjük a biológiai ökoszisztéma kutatás lényegét is, és így világossá válik előttünk, hogy mit jelent az ökoszisztéma kutatás a biológiában, illetve a geográfiában. A harmadik fejezet a tájalkotó tényezőket – a felszínközeli kőzetet, a domborzatot, a talajt, a vizet, az éghajlatot, a növényzetet és az állatvilágot – mutatja be röviden. Az egyes tényezők szerepét csak tájökológiai jelentőségük szempontjából vizsgálja a szerző.

A negyedik fejezet tárgya a tájbeosztás. Az elvi alapok rövid ismertetését követően a magyar tájbeosztás rendszerének kialakulásáról olvashatunk. A fejezet utolsó részében Magyarország természeti tájainak rendszertani felosztását találjuk, a Kistájkataszter alapján. E fejezet tárgyához szorosan kapcsolódik a következő, ötödik fejezet, amely a tájtípológia elméleti alapjairól és Magyarország tájtípusairól tájékoztat.

A hatodik fejezetben megismerkedünk az ökológiai stabilitás kérdéseivel, végül – az utolsó, hetedik fejezetben – a tájökológia gyakorlati alkalmazásairól olvashatunk. Ez utóbbiak között a területi tervezés, az ökológiai kockázatelemzés, a városökológiai, mezőgazdasági ökológiai és erdészeti alkalmazások, valamint a tájértékelés szerepelnek.

Amint azt a szerző is hangsúlyozza, a könyvben kidomborodik a tájökológia komplex szemlélete, vagyis a hangsúly a tájalkotó tényezők között összefüggéseken, kapcsolatokon van. Fontosnak tartjuk a dimenzió szerepének hangsúlyozását, vagyis annak tudatosítását, hogy a tájökológiai kérdések lokális, regionális és globális dimenzióban egyaránt vizsgálhatók. A gyakorlati – tereporientált – szemlélet az egész művet végigkíséri, hangsúlyozván, hogy a tájökológia nem csak és nem elsősorban elméleti tudomány, hanem olyan természetföldrajzi tudományág, amely részletes terepmunkán alapul és konkrét, kézzelfogható eredményekhez vezet.

Bár e tankönyv elsősorban geográfusoknak készült, jó szívvvel ajánlhatjuk biológusoknak, mezőgazdászoknak, pedológusoknak és más rokontudományok képviselőinek is. Gyakorlati szakemberek, így területi tervezők, tájtervezők, tájrendezéssel, tájvédelemmel, környezetvédelemmel foglalkozó, várostervezők, városökológusok és más gyakorlati szakemberek is haszonnal forgathatják.

CENTERI CSABA